Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2025/1291

3.7.2025

VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2025/1291

z 2. júla 2025

o zápise označenia pôvodu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ do registra Únie pre zemepisné označenia

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 ([1]), a najmä na jeho článok 99 ods. 2,

keďže:

(1) V súlade s článkom 90 ods. 1 a 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1143 ([2]), ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, sa zmenené nariadenie naďalej uplatňuje v pôvodnom znení na tie žiadosti o zápis zemepisných označení vín do registra, ktoré boli Komisii doručené a uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* pred 13. májom 2024. Žiadosť o zápis označenia pôvodu (CHOP) „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“, do registra, ktorú predložilo Slovensko, bola Komisii doručená 19. júla 2022.

(2) V súlade s článkom 97 ods. 4 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 bola žiadosť Slovenska o zápis označenia pôvodu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ do registra uverejnená v *Úradnom vestníku Európskej únie* ([3]) 23. októbra 2023.

(3) Komisii bola 19. januára 2024 doručená odôvodnená námietka od Maďarska. Po tom, ako Komisia 29. februára 2024 rozhodla o prípustnosti žiadosti, vyzvala Maďarsko a Slovensko, aby začali primerané konzultácie s cieľom dosiahnuť dohodu, ako sa stanovuje v článku 98 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013.

(4) Maďarsko 29. mája 2024 požiadalo o predĺženie konzultácií. Keďže však Slovensko takúto žiadosť nepredložilo, žiadosť Maďarska nespĺňala podmienku stanovenú v článku 98 ods. 2 poslednej vete nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Preto sa konzultácie nepredĺžili. Konzultácie sa skončili bez dohody medzi Maďarskom a Slovenskom. Komisia má preto prijať rozhodnutie v súlade s článkom 99 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, v ktorom zohľadní výsledky konzultácií.

(5) Maďarsko vo svojej odôvodnenej námietke a počas konzultácií so Slovenskom tvrdilo, že názov „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ sa nemá zapísať do registra, pretože je čiastočne homonymný s názvom „Tokaj/Tokaji“ zapísaným v registri Únie pre zemepisné označenia pre Maďarsko. Maďarsko tvrdilo, že zápis navrhovaného názvu do registra je preto v rozpore s článkom 100 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Maďarsko okrem toho tvrdilo, že zdôraznenie prvku „TOKAJSKÉ VÍNO“ v názve „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ veľkými písmenami by mohlo uviesť spotrebiteľov do omylu vyvolaním dojmu, že výrobky, ktoré označuje, spĺňajú rovnaké prísne normy, aké sa uplatňujú na vína vyrobené v Maďarsku ako maďarské „Tokaj/Tokaji“.

([1]) Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1143 z 11. apríla 2024 o zemepisných označeniach vína, liehovín a poľnohospodárskych výrobkov, ako aj o zaručených tradičných špecialitách a nepovinných výrazoch kvality pre poľnohospodárske výrobky, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, (EÚ) 2019/787 a (EÚ) 2019/1753 a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 (Ú. v. EÚ L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

([3]) Ú. v. EÚ C, C/2023/385, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/385/oj.

(6) Maďarsko tiež spochybnilo územnú platnosť označenia „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“, pričom tvrdilo, že zemepisná oblasť tohto označenia nezodpovedá územiu historického tokajského regiónu, z čoho vyplýva, že slovenská strana zanedbala historické súvislosti a tradície, ktoré majú Maďarsko a Slovensko spoločné pre tokajské víno. Maďarsko uviedlo, že zo siedmich obcí zahrnutých do vymedzenej zemepisnej oblasti označenia „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ sú iba obce Malá Tŕňa a Viničky súčasťou historického tokajského regiónu vymedzeného rakúsko-uhorskými právnymi predpismi platnými v rokoch 1908 až 1924.

(7) Maďarsko ďalej tvrdilo, že výroba „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ je jednoduchšia ako v prípade „Tokaj/Tokaji“, čo predstavuje konkurenčnú nevýhodu pre maďarský výrobok. V tejto súvislosti Maďarsko uviedlo, že v špecifikácii výrobku s CHOP „Tokaj/Tokaji“ sú stanovené prísnejšie normy a vyššia kvalita ako v špecifikácii výrobku „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“. To sa týka predovšetkým výroby likérových vín alebo obmedzení výnosov. Špecifikácia výrobku pre vína so slovenským názvom okrem toho umožňuje vyrábať viac druhov vína a viac kategórií vinárskych výrobkov, než sa povoľuje v špecifikácii výrobku pre maďarského vína „Tokaj/Tokaji“. Maďarsko v tejto súvislosti trvalo na tom, že výrobok zapísaný do registra pod rovnakým názvom nemožno vyrábať dvoma odlišnými spôsobmi.

(8) Maďarsko napokon zdôraznilo, že existujúce slovenské CHOP „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ sa vzťahuje na výrobok, ktorý je takmer totožný s vínom uvedeným v žiadosti o zápis označenia pôvodu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“. Maďarsko uviedlo, že nebude namietať proti zápisu označenia pôvodu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ do registra, ak Slovensko zruší existujúce CHOP „Vinohradnícka oblasť Tokaj“.

(9) Komisia posúdila argumenty uvedené v odôvodnenej námietke Maďarska na základe nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, pričom zohľadnila informácie, ktoré dostala v súvislosti s konzultáciami uskutočnenými medzi zainteresovanými stranami.

(10) Pred posúdením argumentov Maďarska uvedených v námietke Komisia vzala na vedomie, že Slovensko 22. novembra 1967 zapísalo názov „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ ako označenie pôvodu AO-45 ([4]) do Medzinárodného systému označení pôvodu a zemepisných označení podľa Lisabonskej dohody o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu (ďalej len „Lisabonská dohoda“) ([5]).

(11) Pravidlá prechodu od Lisabonskej dohody k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach (Ženevský akt) ([6]) sú stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1753 ([7]). V súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/1753, pokiaľ ide o označenia pôvodu, ktoré nie sú chránené v rámci systému Únie, majú členské štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Lisabonskej dohody a pristúpili k Ženevskému aktu (ako napríklad Slovensko), na výber. Môžu sa rozhodnúť buď požiadať o zápis označenia pôvodu v rámci systému Únie a následne o zápis podľa Ženevského aktu, alebo môžu požiadať o zrušenie zápisu označenia pôvodu v medzinárodnom registri ([8]).

([4]) https://lisbon-express.wipo.int/pdf/CRTINF_6376_Current%20information%20-%20AO-45.pdf. Názov bol pôvodne zapísaný podľa Lisabonskej dohody ako „TOKAJSKÉ VÍNO z československej oblasti“, ale po rozdelení Československa bol zmenený na „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“.

([5]) https://www.wipo.int/wipolex/en/text/285856.

([6]) Ú. v. EÚ L 271, 24.10.2019, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2019/1754/oj.

([7]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1753 z 23. októbra 2019 o činnosti Únie po jej pristúpení k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach (Ú. v. EÚ L 271, 24.10.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1753/oj).

([8]) Maďarsko aj Slovensko už zapísali podľa Ženevského aktu iné označenia pôvodu týkajúce sa Tokaja: Maďarsko – AO-527 „Tokaj“, pozri https://lisbon-express.wipo.int/pdf/CRTINF_6858_Current%20information%20-%20AO-527.pdf, Slovensko – AO-1230 „Vinohradnícka oblasť Tokaj“, pozri https://lisbon-express.wipo.int/pdf/CRTINF_25456_Current%20information%20-%20AO-1230.pdf.

(12) Podľa článku 3 rozhodnutia Rady (EÚ) 2019/1754 ([9]) môžu členské štáty, ktoré boli zmluvnými stranami Lisabonskej dohody k 26. februáru 2020 (ako napríklad Slovensko), ratifikovať Ženevský akt alebo k nemu pristúpiť, a to v prísne nevyhnutnom rozsahu, v akom je toto pristúpenie potrebné na zachovanie seniority a kontinuity ochrany označení pôvodu, ktoré tieto členské štáty už zapísali do registra podľa Lisabonskej dohody, a na splnenie povinností stanovených v článku 11 nariadenia (EÚ) 2019/1753.

(13) Preto je podľa článku 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/1753 žiadosť o zápis „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ do systému Únie podmienkou medzinárodného zápisu označenia pôvodu AO-45 „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ podľa Ženevského aktu a zachovania súvisiacich prednostných práv. Bez zápisu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ v systéme Únie by Slovensko nebolo oprávnené zapísať označenie pôvodu AO-45 „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ podľa Ženevského aktu a stratilo by ochranu označenia pôvodu podľa Lisabonskej dohody.

(14) Pokiaľ ide o tvrdenie Maďarska týkajúce sa homonymity, Komisia uznáva, že názov „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ je čiastočne homonymný s maďarským CHOP „Tokaj/Tokaji“. V takýchto situáciách sa v súlade s článkom 100 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 má vziať do úvahy miestne a tradičné použitie a riziko zámeny. Pokiaľ ide konkrétne o riziko zámeny, homonymný názov nemá uvádzať spotrebiteľov do omylu vyvolaním dojmu, že tieto výrobky pochádzajú z iného územia.

(15) Pokiaľ ide o miestne a tradičné použitie, Maďarsko aj Slovensko tvrdia, že vinohradnícke tradície tokajského regiónu sa zachovávajú už po stáročia. Tento región sa nachádza v severovýchodnom Maďarsku a na juhovýchodnom Slovensku, pričom v Maďarsku aj na Slovensku sa vyrábajú tokajské vína a zabezpečuje sa ochrana súvisiacich názvov vín. Slovensko uviedlo, že „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ je názov tokajského vína, ktorý sa na Slovensku tradične používa v súvislosti s príslušnou zemepisnou oblasťou vymedzenou Slovenskom. Toto tvrdenie o používaní slova „Tokaj“ pre slovenské víno je podporené tým, že od roku 1959 existujú slovenské právne predpisy o tokajskom víne, a ochranou názvu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ podľa Lisabonskej dohody od roku 1967.

(16) Pokiaľ ide o riziko zámeny, po prvé, názov odkazuje na skutočný pôvod výrobku, t. j. tokajský región, ktorý sa nachádza čiastočne na území Slovenska a čiastočne na území Maďarska, a názov sa tradične používa v oboch častiach cezhraničného tokajského regiónu. Komisia si nie je vedomá toho, že by tieto okolnosti spôsobovali nejasnosti na strane spotrebiteľov. Naopak, spotrebitelia v oboch krajinách poznajú dlhú históriu vín s názvom „Tokaj“. Koexistencia maďarských a slovenských tokajských vín na trhu a ich rastúca povesť viedli Maďarsko aj Slovensko k úsiliu získať ochranu pre súvisiace názvy vín. V roku 2006 došlo k zápisu dvoch názvov odkazujúcich na tokajský región ako CHOP, konkrétne „Tokaj/Tokaji“ v prípade Maďarska a „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ v prípade Slovenska. Tieto CHOP existovali súbežne pre tú istú cezhraničnú vinohradnícku oblasť bez toho, aby dochádzalo k nedorozumeniam ([10]). Nie je dôvod domnievať sa, že súčasná žiadosť o zápis iného slovenského CHOP obsahujúceho názov „Tokaj“ povedie k riziku zámeny s maďarským názvom.

(17) Po druhé, názvy maďarského vína a slovenského vína nie sú totožné. Názvy sú homonymné len čiastočne. V slovenskom jazyku je „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ zložený názov, kde sa odkaz na „Tokaj“ uvádza pomocou prídavného mena („TOKAJSKÉ“).

([9]) Rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1754 zo 7. októbra 2019 o pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach (Ú. v. EÚ L 271, 24.10.2019, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/1754/oj).

([10]) Podobne v sektore poľnohospodárskych výrobkov existujú ďalšie príklady koexistencie zemepisných označení, ktoré označujú podobné výrobky a odkazujú na zemepisné oblasti, ktoré sú rozdelené medzi členské štáty, napr. „Steirisches Kürbiskernöl“ (CHZO) z Rakúska a „Štajersko Prekmursko Bučno Olje“ (CHZO) zo Slovinska alebo „Jambon d'Ardenne“ (CHZO) z Belgicka a „Jambon sec des Ardennes/Noix de Jambon sec des Ardennes“ (CHZO) z Francúzska.

(18) Po tretie, slovenský názov obsahuje zemepisnú zložku „zo slovenskej oblasti“, ktorá jasne označuje krajinu pôvodu, čím sa ešte viac znižuje riziko zámeny. Ako vysvetlilo Slovensko, táto zemepisná zložka sa používala už v čase zápisu označenia pôvodu AO-45 „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ podľa Lisabonskej zmluvy s cieľom jasne rozlišovať medzi maďarskými a slovenskými označeniami pôvodu.

(19) Po štvrté, v článku 119 ods. 1 písm. d) nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 sa vyžaduje, aby označovanie a obchodná úprava vína v Únii obsahovali údaj o proveniencii. Z praktického hľadiska to znamená, že informácie o krajine pôvodu vína sú povinné. Na etiketách vín sa teda zvyčajne uvádzajú slová „víno z…“, „vyrobené v…“ alebo „… výrobok“. Tým sa zabezpečuje väčšia jasnosť, pokiaľ ide o pôvod vína, a ďalej sa rozlišuje medzi tokajskými vínami vyrobenými v Maďarsku na jednej strane a na Slovensku na strane druhej.

(20) Po piate, pokiaľ ide o zdôraznenie tokajského regiónu použitím veľkých písmen, ktoré spochybnilo Maďarsko, Slovensko vysvetlilo, že veľké písmená použité v názve predloženom na zápis do registra v rámci systému Únie sú potrebné na zabezpečenie zosúladenia názvu, ktorý sa má zapísať podľa Ženevského aktu, s názvom, ktorý už bol zapísaný podľa Lisabonskej dohody. Vzhľadom na existenciu prvkov umožňujúcich rozlišovať medzi maďarským a slovenským tokajským vínom, ako je vysvetlené v odôvodneniach 16, 17, 18 a 19, sa používanie veľkých písmen v názve „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ každopádne nepovažuje za faktor, ktorý by mohol zvýšiť riziko zámeny.

(21) Na základe všetkých týchto skutočností sa Komisia domnieva, že čiastočná homonymita nepredstavuje prekážku zápisu názvu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ do registra vzhľadom na miestne a tradičné používanie a neexistenciu rizika zámeny, a to najmä preto, že spotrebitelia nie sú uvádzaní do omylu vyvolaním dojmu, že tieto výrobky pochádzajú z iného územia.

(22) Pokiaľ ide o tvrdenie Maďarska, že zemepisná oblasť „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ nezodpovedá historickému tokajskému regiónu, Komisia uvádza, že hoci maďarské a slovenské tokajské vína majú spoločnú vinohradnícku históriu, výroba tokajských vín sa v súčasnosti uskutočňuje v dvoch odlišných zemepisných oblastiach v dvoch členských štátoch. Zemepisná oblasť „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ zahŕňa sedem slovenských obcí. Slovensko túto oblasť formálne zriadilo v roku 1959 vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch ako oblasť výroby slovenských tokajských vín. Vinohradnícke oblasti sa môžu časom vyvíjať a ich územné hranice sa môžu v porovnaní s obdobím pred stáročiam zmeniť bez toho, aby bola spochybnená autenticita miesta pôvodu.

(23) Slovensko preukázalo súlad s podmienkami stanovenými v nariadení (EÚ) č. 1308/2013 vrátane pojmu „označenie pôvodu“ vymedzeného v článku 93 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Slovensko preukázalo najmä súvislosť medzi výrobkom a zemepisným prostredím a jeho konkrétnymi prírodnými a ľudskými faktormi. Slovensko okrem toho uviedlo, že táto zemepisná oblasť a spôsob výroby slovenského tokajského vína sú na Slovensku upravené zákonom od roku 1959. Odvolávku Maďarska na historické vymedzenie regiónu uvedené v zákone Rakúsko-uhorskej monarchie, ktorý platil v roku 1908, nemožno považovať za dostatočný dôvod na spochybnenie vymedzenia oblasti Slovenskom alebo súvislosti medzi touto oblasťou a vlastnosťami slovenského tokajského vína. Komisia preto odmieta pochybnosti Maďarska týkajúce sa územnej platnosti výrobku „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ a požiadavky na zosúladenie vymedzenej zemepisnej oblasti „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ so zemepisnou oblasťou Tokaj uvedenou v zákone Rakúsko-uhorskej monarchie, ktorý platil v roku 1908.

(24) Pokiaľ ide o tvrdenie Maďarska, že požiadavky uvedené v špecifikácii maďarského výrobku „Tokaj/Tokaji“ sú v porovnaní so špecifikáciami slovenského výrobku „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ náročnejšie a prísnejšie a predstavujú konkurenčnú nevýhodu pre maďarských výrobcov, Komisia zastáva názor, že „Tokaj/Tokaji“ a „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ sú odlišné názvy a vzťahujú sa na odlišné špecifikácie výrobkov. Na účely tejto žiadosti o zápis do registra sa od Slovenska nevyžaduje, aby dodržiavalo maďarskú špecifikáciu výrobku „Tokaj/Tokaji“. Od Maďarska sa takisto nevyžaduje, aby zosúladilo svoje pravidlá so slovenskou špecifikáciou výrobku „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ alebo „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“, a môže teda stanoviť a dodržiavať vlastné požiadavky na víno „Tokaj/Tokaji“. V nariadení (EÚ) č. 1308/2013 sa neuvádza požiadavka, aby sa na čiastočne homonymné názvy vzťahovali rovnaké špecifikácie výrobku. Keďže neexistuje riziko zámeny medzi slovenskými a maďarskými CHOP, prípadné odlišné normy nemajú vplyv na posúdenie podľa článku 100

nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Preto nie je opodstatnené nastoliť otázku konkurenčnej nevýhody vyplývajúcej z prísnejších požiadaviek špecifikácie výrobku s konkrétnym CHOP v porovnaní so špecifikáciou výrobku iného CHOP. Možno teda konštatovať, že tvrdenie Maďarska o konkurenčnej nevýhode vyplývajúcej z prísnejších požiadaviek na výrobu by sa malo zamietnuť.

(25) Pokiaľ ide o argument Maďarska, že nebude namietať proti zápisu označenia pôvodu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“, pokiaľ Slovensko zruší existujúce označenie pôvodu „Vinohradnícka oblasť Tokaj“, Komisia zastáva názor, že rozhodnutie o vhodných krokoch prináleží Slovensku. Slovensko potvrdilo, že CHOP „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ sa používa a že nemá v úmysle ho zrušiť. Komisia zastáva názor, že zápis názvu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ (CHOP) do registra nezávisí od zrušenia názvu „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ (CHOP), ktorého používanie a ochranu si Slovenská republika želá zachovať, keďže ide o dva rôzne názvy.

(26) Na záver možno konštatovať, že ani jeden z argumentov predložených Maďarskom nepredstavuje dôvod na zamietnutie žiadosti o zápis do registra. Označenie pôvodu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ by sa preto malo zapísať do registra Únie pre zemepisné označenia.

(27) Opatrenia stanovené v tomto nariadení sú v súlade so stanoviskom Výboru pre spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Zemepisné označenie „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ sa týmto zapisuje do registra Únie pre zemepisné označenia uvedeného v článku 22 nariadenia (EÚ) 2024/1143.

Článok 2

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 2. júla 2025

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN